

Amatör Dövüş Sporcularının Sosyal Güvenlik (Sağlık) Konusundaki Farkındalık Düzeyinin Araştırılması

Çiğdem GÖKDUMAN¹, Cemali ÇANKAYA²

Özet

Yayın Bilgisi

Gönderi Tarihi:
28.03.2019
Kabul Tarihi: 24.04.2018
Online Yayın Tarihi:
24.04.2018

Anahtar Kelimeler

Sporcu, Sosyal Haklar,
Yasal Farkındalık,
Dövüş Sporları, Sağlık
Güvencesi.

Amaç: Çalışmanın amacı amatör dövüş sporcularının sosyal güvenlik (sağlık) konusundaki farkındalık düzeylerinin belirlenmesidir.

Materyal ve Yöntem: Bursa ilinde faaliyet gösteren toplam 250 amatör dövüş sporcusununkatılımı ile anket çalışması yapılmıştır. Elde edilen veriler SPSS (Versiyon 22,0) programına girilerek veri analizi yapılmıştır. Çalışmada amatör sporculrın sosyal güvenlik farkındalık düzeyininanalizi tanımlayıcı istatistik kullanılarak yapılmıştır.

Bulgular: Amatör dövüş sporcularının sosyal güvenlik (sağlık) konusundaki farkındalık düzeyi düşük çıkmıştır. Farkındalık düzeyi üzerinde cinsiyet anlamlı bir fark oluşturmazken, gelir durumu ve eğitim seviyesinin farkındalık üzerinde etkili olduğu saptanmıştır.

Sonuç: Amatör ve profesyonel sporcular kendilerine tanınan sosyal haklarkonusundaki farkındalık düzeyleri istenilen seviyede değildir. Bu sonuç üzerinde bilgilendirme eksikliği önemli rol oynamaktadır.

Determination of Social Security Awareness of Amateur Martial Athletes

Abstract

Article Info

Received: 28.03.2019
Accepted: 24.04.2018
Online Published:
24.04.2018

Keywords

Amateurathletes,
Socialrights, Legal
Awareness,
Martialsports,
Healthinsurance.

Aim: The aim of the study is to determine the awareness levels of amateur martial athletes on social rights (health).

Methods: A survey participating a total of 250 amateur martial athletes acting in Bursaprovince has been conducted. Data have been entered into the SPSS Statistics (Version 22.0) and analyzed. Descriptive statistics have been used to analyze the awareness levels of amateur martial athletes on social rights (health).

Results: The awareness level of amateur martial athletes on social rights (health) has been found to be low. It has been determined that marital status has no impact on the awareness levels. On the other hand, it has been found that income and education level are effective on awareness.

Conclusion: The awareness of amateur and professional athletes on the social rights is not at the desired level. The lack of information plays an important role on this result.

¹Uludağ Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Bursa /Türkiye (cigdem_sahanli@hotmail.com)

²Uludağ Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Bursa /Türkiye (cumali@uludag.edu.tr)

Giriş

Spor bireylerin günlük hayatlarında yaptıkları rutin faaliyetler dışında kalan, planlı ve amaçlı olarak yaptıkları fiziksel aktivitelerdir. Ancak spor sadece bir fiziksel aktivite olarak görülmemelidir. Spora yüklenen misyon fiziksel aktivitenin de çok ötesindedir.Spor aynı zamanda bir iletişim aracıdır ve bazen de bir barış mesajıdır (Wilson, 2012). İşte bu misyon spora ve sporcuya sahip çıkmayı bir devlet politikası haline getirmiştir.

Sporun gelişmesinde elbette ki maddi olanakların önemi yüksek ve imkânların kısıtlılığı bireyleri sporu amatör ya da profesyonelce yapmaktan alıkoyabilmektedir (Pritchard ve Ark., 2016).Ancak kişinin

spora ve sporun beraberinde getirdiği başarılarla olan sevgisi faaliyetlerini profesyonel ya da amatör olarak sürdürme konusunda ana itici güç olmaktadır (Pehlivan, 2013).Sporu amatör boyutta yapanların motivasyonu ise bütün fiziksel aktivite örneklerinde olduğu gibi çeşitli gerekçeler ile açıklanabilmektedir (Ferrand ve Ark., 2010). Ancak sporcuların desteklenmesi adına kendilerine tanınan başta sağlık güvencesi olmak üzere bir kısım sosyal haklar da sporun gelişmesinde önemli bir yer tutmaktadır.

Spor ile sağlık arasında bir ilişki söz konusudur. Spor yapmanın insanın sağlığına faydası tartışmasızdır. Ancak birey sporu profesyonel ya da amatör olarak yapsın içerisinde bulunduğu hareketli ortam bir kısım sağlık riskleri barındırmaktadır. Hafif yaralanmalardan ölümlerle sonuçlanan vakalara kadar geniş bir yelpaze içeren sağlık riskleri amatör sporcuları altından kalkılamaz mali yüklerin altına sokabileceği gibi profesyonel sporcuları da faaliyet alanlarından uzaklaştırabilmektedir (Rocha-Melo ve Ark., 2018).

Resmi ya da özel sigorta olanakları bireylere yaşanması muhtemel bu riskler karşısında korunma olanakları sunmaktadır.Ancak sosyal devlet olmanın gereği olarak hükümetler dar gelirli olanlara da sağlık imkânlarından yararlanmak için kolaylıklar sağlamaktadır. Türkiye bu çerçevede örnek uygulamaları hayata geçiren bir ülkedir. Bir taraftan profesyonel sporcular için genel sağlık sigortası ve diğer taraftan genel sağlık sigortası kapsamına girmeyen amatör sporculara ilişkin Gençlik ve Spor Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığı arasında 10 Mayıs 2013 tarihinde imzalanan Sağlık Güvencesi Protokolü önemli sosyal güvencelerdir. Protokol toplam 13 maddeden oluşmaktadır.Protokolün sadece amatör sporcuları kapsamaması profesyonel sporcuların sigortaya esas primlerinin yatırılıp genel sağlık sigortası kapsamında değerlendirilmesinden dolayıdır.Ancak protokol genel sağlık sigortası kapsamındaki amatör sporcuları da kapsamamaktadır.Bu nedenle sporcu tanımı yapılırken “sosyal güvenlik kuruluşlarının sağlık yardımından faydalanamayan lisanslı faal sporcu” denilmiştir.Kişinin faal sporcu sayılması için lisansının yılı içerisinde vizeli olması gerekmektedir.

Bireylerin sosyal hakları (sağlık dâhil) ve sorumlulukları ile ilgili farkındalıkları aynı zamanda kanunun kendine tanıdığı hakları bilme ve yorumlayabilme yetisi olarak değerlendirildiğinden sporculardaki bilinç olgusu ortaya konan çalışmada yasal farkındalık kavramı ile özdeşleştirilerek betimlenmiştir. Çünkü yasal farkındalık bir taraftan hukukun bütün taraflarını içine alan popüler bir kültürü ifade ederken (Podlas 2006), diğer taraftan davranışların çerçevesini çizen ya da hukuktan beklentileri özetleyen bir yaklaşımdır (Cover, 1983). Amerikan Barolar Birliği, yasal farkındalığı, kanunun özü, yasal süreç ve mevcut yasal kaynaklar hakkında eleştirel yargılarda bulunabilme ve yasal sistemi etkin bir şekilde kullanma ve iyileştirme stratejilerini belirleme yeteneği olarak tanımlamaktadır (American Bar Association, 1989). Aynı paralelde Kanada Barosu yasal bağlamda kullanılan sözcükleri anlama, onlardan sonuç çıkarma ve daha sonra bu sonuçları harekete geçmek için kullanma olarak tanımlamaktadır (Canadian Bar Association, 1992).Bildir (1999) yasal farkındalığı işlevsel bir beceri olarak görmekte ve her bireyin içinde bulunduğumuz çağ içerisinde bir avukat gibi olmasa da belirli bir bilinç seviyesinde davranması gerektiğini belirtmektedir.Yasal farkındalığı bir metafor olarak değerlendiren anlayış ise edinilen bilgi ve varılan anlayış arasında bazı paralellikler önermektedir (Manley-Casimir ve Ark.,

1989).Muhanga (2015) üniversite personelinin yasal hak ve ödevleri hakkındaki bilinç seviyelerini ölçerken bireylerin bu çerçevedeki bilgilerini yasal farkındalık olarak yorumlamıştır.Bütün bu değerlendirmeler çerçevesinde ve geniş bir zaviyeden yasal farkındalık bireylerin yasaları okuyabilme, anlayabilme, yorumlayabilme ve ihtiyaçları doğrultusunda kullanabilme yetisi olarak tanımlanabilir.

Ortaya konan bu çalışmanın amacı amatör olarak spor yapan bireylerin muhtemel yaralanma ya da sakatlanma durumlarında sahip oldukları sağlık olanaklarını incelemek ve var olan sağlık güvenceleri ilgili olarak sporcuların yasal farkındalıklarını araştırmaktır. Yaralanma ve sakatlanmanın sıklıkla yaşandığı dövüş sporcuları (Zetaruk ve ark., 2005) özellikle mercek altına alınmıştır ve çıkan tablonun bütün amatör sporculardaki genel durumu yansıtabileceği değerlendirilmektedir.

Bu araştırmanın amacı ise amatör sporcuların sosyal güvenlik konusunda yeterli yasal farkındalığa sahip olup olmadıklarını tespit etmek ve çeşitli değişkenlere göre incelenmektir.

Materyal ve Yöntem

Araştırmanın evreni

Araştırmanın çalışma grubunuBursail genelinde dövüş sporları ile uğraşan toplam 250 amatör sporcu oluşturmaktadır.

Veri toplama aracı

Araştırmada kullanılan anket formları internet ortamına atılarak ve yüz yüze görüşme şeklinde katılımcılara ulaştırıldı. Anketler araştırmacı tarafından 2018 yılı içerisinde Bursa ilinde faaliyet gösteren amatör dövüş sporcularından toplandı. Çalışmada Amcaoğlu (2015) tarafından geliştirilen ölçek kullanılmıştır. Ölçek daha öncesinde profesyonel sporcuların sosyal güvenlik konusundaki farkındalık düzeylerini ölçmek için kullanılmıştır.

Verilerin analizi

Verilerin analizi konusunda; tanımlayıcı istatistikler frekans, yüzde, ortalama, standart sapma değerleri ile sunulmuştur.Çalışmada iki evre gruplar için bağımsız t testi analizi ve üç evre grupların karşılaştırılmasında Varyans analizi (ANOVA) testi kullanılmıştır. Farklı olarak tespit edilen grupların farklılığının incelenmesi amacı ile Sidak testi yapılmıştır.Çalışmada 0,05'den küçük p değerleri istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir. Analizler SPSS 22.0 paket programı ile yapılmıştır.

Güvenilirlik ve Geçerlilik Düzeylerinin İncelenmesi

Anket çalışmasında sporcuların sağlık güvencesi algı düzeylerinin ölçülmesi ile ilgili 14 adet ifadeden oluşan ölçeğin güvenilirliğinin Co. Alpha katsayısı 0,89 olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen katsayı ölçeğin oldukça yeterli sayılacak kadar güvenilir olduğunu göstermektedir. Güvenilirlik analizinin ardından yapı geçerliliğinin test edilmesi amacı ile 14 adet ifadenin bulunduğu ölçeğe faktör analizi uygulaması yapılmıştır. Faktör analizi sonucunda 2 adet alt boyut tespit edilmiştir.Bu boyutlar Sağlık Güvencesi Protokollerinin Farkındalık Düzeyi ve Genel Sağlık Sigortası Farkındalık Düzeyi boyutları olarak adlandırılmıştır. Faktör analizinde hesaplanan KMO örneklem yeterlilik katsayısı 0,87 olarak tespit edilmiştir. Katsayı yapılan 250adet anketin faktör yapısını orta koymak için yeterli olacağının göstergesidir.

Ayrıca faktör yapılarının anlamlılığının test edildiği Bartlett küresellik testi sonucuna göre ($p=0,001$, $p<0,05$) elde edilen boyutlar yapısal geçerlidir.

Tablo 1.Güvenilirlik Ve Geçerlilik Düzeylerinin İncelenmesi

İfadeler	Faktör Yüğü	Açıklanan Varyans	İç Tutarlılık
Bağlı olduğunuz kulüp / federasyonunuz "Sporculara Sağlık Güvencesi Protokolü" hakkında sizi bilgilendirdi mi?	0,74		
10 Nisan 2013 tarihinde Gençlik ve Spor Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı arasında yapılan ve 10 Mayıs 2013 tarihinde yürürlüğe giren "Sporculara Sağlık Güvencesi Protokolü"nden haberdar mısınız?	0,56	25%	0,81
Sağlık güvencesi protokollerinden hiç faydalandınız mı?	0,75		
Sporcuların sosyal güvencelerini yeterli buluyor musunuz?	0,61		
Sporcu olarak sosyal güvenceleriniz hakkında bilgi seviyenizi yeterli buluyormusunuz?	0,48		
SGK kanununa göre sigortalı olan kişinin/sporcunun iş kazası halinde sporcunun eş ve çocuklarına ya da geçindirmekle yükümlü olduğu ana ve babasına gelir bağlandığını biliyor musunuz?	0,64		
SGK kanununa göre sigortası olan kişiye/sporcuya iş kazası halinde sağlık yardımının yapılacağını biliyor musunuz?	0,74		
SGK kanununa göre sigortası olan kişiye / sporcuya iş kazası halinde sporcuya geçici ya da sürekli iş göremezlik ödeneğinin verileceğini biliyor musunuz?	0,75		
SGK kanununa göre sigortası olan kişiye / sporcuya iş kazası halinde sporcunun protez araç ve gereçlerin sağlanacağını biliyor musunuz?	0,51		
SGK kanununa göre iş kazası halinde kişinin/sporcunun tedavisi için başka bir yere ya da başka bir ülkeye gönderilebileceğini biliyor musunuz?	0,50	35%	0,85
SGK kanununa göre, sigortalı kişinin/sporcunun ölümü halinde geride kalan eş ve çocuklarına ve bakmakla yükümlü oldukları ana ve babasına aylık bağlandığını biliyor musunuz?	0,67		
SGK kanununa göre sigortalı kişinin/sporcunun ya da sigortalı olmayan karısının analığı halinde gerekli sağlık yardımlarının yapıldığı biliyor musunuz?	0,77		
Kulüplerinden hiç bir ücret almadan spor yapan amatör sporcuların, Sosyal Sigortalar Kanunu'na tabi olmadıklarını biliyor musunuz?	0,58		
SGK kanununa göre, sigortalı kişinin/sporcunun sigorta koşullarını yerine getirmesi ile birlikte yaşlılık aylığının bağlanacağını veya toptan ödeme yapılabileceğini biliyor musunuz?	0,76		

Elde edilen 2 boyut toplam varyansının yaklaşık olarak %60'ını oluşturmaktadır. Açıklanan varyans oranının %60 ve üzerinde olması beklenir. Boyutlar incelendiği zaman Sağlık Güvencesi Protokollerin Farkındalık Düzeyi boyutunun açıklanan varyans yüzdesi %25, iç tutarlılığı 0,81 Genel Sağlık Sigortası Farkındalık Düzeyi boyutunun açıklanan varyans yüzdesi %35, iç tutarlılığı 0,85 olduğu tespit edilmiştir.

Elde edilen alt boyutların normallik değerlendirmeleri sonucunda: Sağlık Güvencesi Protokollerin Farkındalık Düzeyi, Genel Sağlık Sigortası Farkındalık Düzeyi boyutlarının dağılımlarının normallik yaklaşımına uyduğu görülmüştür (K-S $p=0,200^*$ $p>0,05$).

Bulgular ve Analiz

Tablo 2.Katılımcıların Özellikleri

Cinsiyetiniz	n	% Yüzde
Erkek	142	57
Kadın	108	43
Yaşınız	n	% Yüzde
25 Yaş ve Altı	163	65
26-30 Yaş	30	12
31-35 Yaş	34	14
36-40 Yaş	14	6
41 Yaş ve üstü	9	4
Eğitim	n	% Yüzde
İlköğretim	36	14
Lise	113	45
Ön lisans	22	9
Üniversite	61	24
Yüksek lisans	17	7
Doktora	1	0
Branşınız	n	% Yüzde
Taekwondo	100	40
Karate	81	32
Boks	69	28
Herhangi bir spor kuruluşuna üye misiniz?	n	% Yüzde
Evet	52	21
Hayır	198	79
Günümüz koşullarına göre gelir durumunuz nedir?	n	% Yüzde
Çok iyi (istediğim gibi para harcarım)	19	8
İyi (ihtiyaçlarımı karşılarım)	119	48
Orta (ancak ihtiyaçlarımı karşılarım)	86	34
Zayıf (ihtiyaçlarımı tam olarak karşılayamam)	26	10
Bir sosyal güvenceniz var mı varsa hangisi?	n	% Yüzde
Yok	134	54
4A SSK	97	39
4B BAĞKUR	8	3
4C Emekli Sandığı	11	4
Özel sosyal güvenceniz var mı varsa hangisi?	n	% Yüzde
Yok	163	65
Sağlık Sigortası	48	19
Ferdi kaza sigortası	14	6
Bireysel emeklilik sigortası	25	10

Cinsiyet açısından incelendiğinde katılımcıların %43'ünün kadın ve %57'sinin erkek olduğu tespit edilmiştir. Yaş açısından bakıldığında ise %65'inin 25 yaş altında, %12'inin 26-30 yaş, % 14'ünün 31-35 yaş, % 6'sının 36-40 yaş, %4'ünün 41 yaş ve üzerinde olduğu belirlenmiştir. Eğitim açısından bakıldığında %14'ünün ilköğretim, % 45'inin lise, % 9'unun ön lisans, % 24'ünün üniversite, % 7'sinin yüksek lisans mezunu olduğu görülmüştür.Katılımcıların %40'nında taekwondo, %32'nin karate, % 28'nin boks sporları ile ilgilendiği tespit edilmiştir. Spor kuruluşlarına üyelikleri sorgulandığında ise amatör sporcuların sadece %21'inin bir spor kuruluşuna üye olduğu görülmüştür.Geriye kalan %79'unun ise herhangi bir kuruluşa üye olmadan spor faaliyetlerini devam ettirdikleri tespit edilmiştir. Çalışmaya katılan amatör sporcuların gelir düzeyleri incelendiğinde %8'nin çok iyi, % 48'nin iyi, % 34'nün orta ve % 10'nun zayıf olduğu görülmüştür. Amatör düzeyde faaliyet gösteren sporcuların her hangi bir sağlık sigortasının olup olmadığı ve varsa hangisi olduğu sorulduğunda %54'nün sosyal güvencesi olmadığı görülmüştür.Yine %39'unun 4A-SGK, %3'ünün 4B-SGK ve %4'ünün 4C-SGK güvencesi olduğu tespit edilmiştir.Aynı paralelde özel

sağlık sigortaları olup olmadığı sorulduğunda katılımcıların %65'inin özel sağlık sigortası olmadığı, %21'inin sağlık sigortası, %6'sının ferdi kaza ve %10'unun bireysel emeklilik sigortası olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 3. Cinsiyet ve Sporcuların Sağlık Güvencesi Algı Düzeyleri

Boyutlar	Cinsiyetiniz	n	X	s.s.	p
Sağlık Güvencesi Protokollerin Farkındalık Düzeyleri	Erkek	142	1,19	0,27	0,69
	Kadın	108	1,18	0,25	
Genel Sağlık Sigortası Farkındalık Düzeyi	Erkek	142	1,24	0,31	0,39
	Kadın	108	1,21	0,27	

Katılımcıların Sağlık Güvencesi Protokollerin Farkındalık Düzeylerinin cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklı olmadığı, kadın ve erkek sporcuların Sağlık Güvencesi Protokollerin Farkındalık Düzeylerinin benzer seviyelerde olduğu tespit edilmiştir ($p=0,69, p>0,05$). Aynı paralelde Genel Sağlık Sigortası Farkındalık Düzeylerinin cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklı olmadığı, Kadın ve erkek sporcuların Genel Sağlık Sigortası Farkındalık Düzeylerinin benzer seviyelerde olduğu tespit edilmiştir ($p=0,39, p>0,05$).

Tablo 4. Gelir ve Sporcuların Sağlık Güvencesi Algı Düzeyleri

Boyut	Gelir düzeyi	n	X	s.s.	p
Sağlık Güvencesi Protokollerin Farkındalık Düzeyleri	Çok iyi	19	1,44	0,32	0,01*
	İyi	119	1,19	0,23	
	Orta	86	1,12	0,24	
	Zayıf	26	1,20	0,27	
Genel Sağlık Sigortası Farkındalık Düzeyi	Çok iyi	19	1,42	0,33	0,01*
	İyi	119	1,28	0,29	
	Orta	86	1,12	0,23	
	Zayıf	26	1,23	0,31	

Katılımcıların sağlık güvencesi protokollerin farkındalık düzeylerinin gelirlerine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklı olduğu, gelir düzeyleri çok iyi olan katılımcıların gelir düzeyleri iyi, orta ve kötü olan sporculara göre Sağlık Güvencesi Protokollerin Farkındalık Düzeylerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir ($p=0,01, p<0,05$). Aynı paralelde Genel Sağlık Sigortası Farkındalık Düzeylerinin gelirlerine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklı olduğu, gelir düzeyleri çok iyi olan katılımcıların gelir düzeyleri iyi, orta ve kötü olan sporculara göre Genel Sağlık Sigortası Farkındalık Düzeylerinin daha yüksek düzeylerde olduğu tespit edilmiştir ($p=0,01, p<0,05$).

Tablo 5. Gelir ve Sporcuların Sağlık Güvencesi Algı Düzeyleri

Boyut	Eğitim	n	X	s.s.	p
Sağlık Güvencesi Protokollerin Farkındalık Düzeyleri	İlköğretim	37	1,10	0,22	0,02*
	Lise	113	1,19	0,28	
	Ön lisans	22	1,34	0,26	
	Üniversite	61	1,17	0,23	
	Yüksek lisans	17	1,20	0,24	
Genel Sağlık Sigortası Farkındalık Düzeyi	İlköğretim	37	1,09	0,24	0,01*
	Lise	113	1,17	0,25	
	Ön lisans	22	1,45	0,33	
	Üniversite	61	1,31	0,30	
	Yüksek lisans	17	1,33	0,32	

Katılımcıların sağlık güvencesi protokollerin farkındalık düzeylerinin eğitim düzeylerine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklı olduğu, ön lisans mezunu olan katılımcıların Sağlık Güvencesi Protokollerin Farkındalık Düzeylerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir ($p=0,02$, $p<0,05$). Aynı paralelde Genel Sağlık Sigortası Farkındalık Düzeylerinin eğitim düzeylerine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklı olduğu, farklılığın ön lisans mezunu olan katılımcıların diğer eğitim gruplarına göre Genel Sağlık Sigortası Farkındalık Düzeylerinin daha yüksek olmasından kaynaklandığı tespit edilmiştir ($p=0,01$, $p<0,05$).

Tartışma ve Sonuç

Sporcuların sosyal güvenlik hususundaki yasal farkındalığı daha önce Dilek Amcaoğlu (2015) tarafından hazırlanan yüksek lisans tezinde profesyonel sporcular boyutunda incelenmiştir. Amcaoğlunun bu çalışması sosyal güvenlik (sağlık) konusunda profesyonel sporcular ile amatör sporcular arasındaki farkındalık düzeylerini analiz edilmesine imkân tanımaktadır. Ancak Amcaoğlu'nun çalışmasında alt boyutlar üzerinden analiz yapılmayıp doğrudan araştırma maddeleri üzerinden yapılması farklılık arz etmektedir.

Her iki çalışmaya katılan amatör ve profesyonel sporcuların genel özellikleri arasında yüksek oranda benzerlikler bulunmaktadır. Örneğin % 95'i erkek (%52,5) ve 86'sı kadın (%47,5) olmak üzere toplam 181 profesyonel sporcunun katıldığı çalışmadaki cinsiyet oranları ortaya konan çalışma ile (erkek %57, kadın %43) çok farklılık göstermezken yaş dağılımı büyük oranda benzerlik göstermektedir. Özellikle 25 yaş ve altı katılımcıların oranı %68,8 civarındadır. Ortaya konan çalışmada bu oran %65 olarak tespit edilmiştir.

Eğitim durumuna göre dağılımın da amatör ve profesyonel sporcular arasında bir farklılık oluşmadığı ve sporcularının %50'ye yakının lise mezunu oldukları görülmektedir.

Gelir durumu açısından bakıldığında amatör sporcular ile profesyonel sporcuların genelini iyi ve orta düzeyde olduğu görülmektedir. Ortaya konan çalışmada amatör sporcularda gelir durumunu %8'inin çok iyi, %48'inin iyi, %34'ünün orta ve %10 zayıf olarak belirtirken Amcaoğlunun çalışmasında profesyonel sporcular gelir durumunu %14,4 çok iyi, %46,6 iyi, %33,7 orta ve %5,5 zayıf olarak belirlenmiştir.

Her iki çalışmadaki sporcuların ne oranda sosyal güvence kapsamında oldukları karşılaştırıldığında amatör sporcuların (%54) profesyonel sporculara (%29,6) oranla daha yüksek oranda sosyal güvenlik kapsamı dışında oldukları görülmektedir. Ancak bu oranın profesyonel sporcularda da yüksek oranda olduğu değerlendirilmektedir. Özel sigortalılık durumu karşılaştırıldığında her iki grubunda yüksek oranda (%70'e yakın) bu çerçevede bir sigortasının olmadığı görülmektedir.

Ortaya konan çalışmada değişkenlerin farkındalık düzeyleri üzerindeki etkileri iki alt boyut üzerinden yorumlanmıştır. Bunlar "Sağlık Güvencesi Protokollerinin Farkındalık Düzeyleri" ve "Genel Sağlık Sigortası Farkındalık Düzeyleri" şeklindedir. Amcaoğlu profesyonel sporcuların sosyal güvenlik

farkındalık düzeylerini her bir madde üzerinden cinsiyet, gelir ve eğitim durumu değişkenlerine göre analiz etmiştir.

Ortaya konan çalışmada amatör sporcularda cinsiyetin Sağlık Güvencesi Protokollerinin Farkındalık Düzeyleri ($p=0,69, p>0,05$) ve Genel Sağlık Sigortası Farkındalık Düzeyleri ($p=0,39, p>0,05$) üzerinde hiçbir etkisinin olmadığı saptanmıştır. Amcaoğlu da aynı paralelde profesyonel sporcularda da cinsiyetin araştırma sorularının geneli üzerinde anlamlı bir farkının olmadığını tespit etmiştir.

Ortaya konan çalışmada amatör sporcularda gelir düzeyinin Sağlık Güvencesi Protokollerinin Farkındalık Düzeyleri ($p=0,01, p<0,05$) ve Genel Sağlık Sigortası Farkındalık Düzeyleri ($p=0,01, p<0,05$) üzerinde anlamlı bir etkisinin olduğu saptanmıştır. Gelir düzeyleri çok iyi olan katılımcıların gelir düzeyleri iyi, orta ve kötü olan sporculara oranla farkındalık düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır. Amcaoğlu da aynı paralelde profesyonel sporcularda da gelir durumunun araştırma sorularının geneli üzerinde anlamlı bir farkının olduğunu ve gelir yükseldikçe farkındalığın yükseldiğini tespit etmiştir.

Ortaya konan çalışmada amatör sporcularda eğitim durumunun Sağlık Güvencesi Protokollerinin Farkındalık Düzeyleri ($p=0,02, p<0,05$) ve Genel Sağlık Sigortası Farkındalık Düzeyleri ($p=0,01, p<0,05$) üzerinde anlamlı bir etkisinin olduğu saptanmıştır. Özellikle ön lisans mezunu sporcuların diğer seviyede eğitim alan sporculara oranla farkındalık düzeylerinin yüksek olduğu saptanmıştır. Amcaoğlu da aynı paralelde profesyonel sporcularda da eğitim durumunun araştırma sorularının geneli üzerinde anlamlı bir farkının olduğunu tespit etmiştir.

Her iki çalışmada bir bütün halinde değerlendirildiğinde amatör ve profesyonel sporcuların kendilerine tanınan sosyal haklar (sağlık güvencesi) konusundaki yasal farkındalığın istenilen seviyede olmadığı ve bunun bilgilendirme eksikliğinden kaynaklandığı değerlendirilmektedir. Araştırmanın hem amatör hem de profesyonel sporculara aynı anda ve bütün spor branşları kapsayacak şekilde tekrarlanması genel resmin ortaya konmasına katkı sunacaktır.

Kaynaklar

- Amcaoğlu, D. (2015). Sporcularda Sosyal Güvenlik, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Ankara.
- American Bar Association, Commission on Public Understanding About the Law (1989). Legal Literacy Survey Summary. Chicago: American Bar Association.
- Bilder, Mary Sarah (1999). The Lost Lawyers: Early American Legal Literates and Transatlantic Legal Culture. *Yale Journal of Law and the Humanities*, 11: 47-112.
- Canadian Bar Association (1992). Reading the Legal World: Literacy and Justice in Canada. Report of the Canadian Bar Association Task Force on Legal Literacy. Ottawa: Canadian Bar Association.
- Cover, Robert M. (1983). The Supreme Court, 1982 Term: Foreword – Nomos and Narrative. *Harvard Law Review* 97(1): 1-68.
- Ferrand, A., Robinson, L., & Valette, P. (2010). The intention-to-repurchase paradox: A case of the health and fitness industry. *Journal of Sport Management*, 24, 83–105.

- Manley-Casimir, Michael E., Wanda M. Cassidy, and Suzanne de Castell (1989). The Charter of Rights and Freedoms and Legal Literacy. In *Canada and Citizenship Education*, ed. Keith A. McLeod: 83-99.
- Muhanga, Mikidadi. (2015). Legal Literacy among the University Staff: A Case of Labour Legislation at Sokoine University of Agriculture in Morogoro, Tanzania. *Tengeru Community Development Journal*: 1-12.
- Pehlivan, Zekai (2013). Okullararası Spor Yarışmalarına Katılanların Spor Bırakma ve Devam Etme Nedenleri, *Spor Bilimleri Dergisi*, 24 (3): 209-225.
- Podlas, Kimberlianne (2006). The Tales Television Tells: Understanding the Nomos Through Television. *Texas Wesleyan Law Review* 13: 31-62.
- Pritchard, M.P., Nichols, T. & Graber, N. (2016). Employee Health: Motivations and Constraints to Fitness Program Participation, Conference paper, 344–347.
- Rocha-Melo, J., Almeida, J., Silva, I. And Mendes, R. (2018). Crossfit: An (Healthy) Overview of an Evergrowing Sports Trend, Conference: 14º Congresso Nacional de Medicina Desportiva At: Braga, Portugal.
- Wilson, Brian. (2012). *Sport & Peace: A Sociological Perspective*, Oxford University Press.
- Zetaruk, M.N.; Violán, M.A.; Zurakowski, D. and Micheli, L.J. (2005). Injuries in martial arts: a comparison of five styles, *British Journal of Sports Medicine* 39: 29-33.

Makale Alıntısı

Gökdoğan, Ç., Çankaya, C. (2019). Amatör Dövüş Sporcularının Sosyal Güvenlik (Sağlık) Konusundaki Farkındalık Düzeyinin Araştırılması [Determination of Social Security Awareness of Amateur Martial Athletes], *Spor Eğitim Dergisi*, 3 (2), 11-19.

Bu eser Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.